

Arachne

CHARTA

**AZ ARACHNE KOCKÁZATÉRTÉKELÉSI ESZKÖZNEK AZ
IRÁNYÍTÓ HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSEKBE TÖRTÉNŐ
BEVEZETÉSÉRŐL ÉS AZ AZOKBAN VALÓ ALKALMAZÁSÁRÓL**

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETŐ ÉS CÉLMEGHATÁROZÁS	3
2. Általános elvek.....	3
3. Az Arachne kockázatértékelési eszköz előnyei és az eredmények felhasználása	3
4. Költségek és licencdíjak	4
5. Az OLAF és az Európai Számvevőszék hozzáféréseinek biztosítása kérelem alapján.....	4
6. Adatvédelem.....	4
7. A bizottsági szolgálatok által az Arachne-t használó irányító hatóságnak nyújtott támogatás	6
8. Az Arachne-ba való betekintés a bizottsági szolgálatok és a tagállami hatóságok által	6
9. Az ARACHNE által jelzett magas kockázati mutató előnyei és következményei az irányító hatóság számára	7
10. Engedélyezési eljárás és hozzáférési jogok	7
11. Adattovábbítás	8
12. Az adatminőség biztosítása	8
13. A charta felmondása, a hozzáférés visszavonása	8

1. BEVEZETŐ ÉS CÉLMEGHATÁROZÁS

Az Arachne egy kockázatértékelési eszköz, amelyet az Európai Bizottság, azon belül is A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatósága, valamint a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság (a továbbiakban: a bizottsági szolgálatok) fejlesztett ki, néhány tagállammal szoros együttműködésben. A bizottsági szolgálatok az Arachne kockázatértékelési eszköz rendelkezésre bocsátásával segíteni kívánják az európai strukturális és beruházási alapokat (a továbbiakban: esb-alapok)¹ irányító hatóságok munkáját, hogy az eszköz révén hatékonyan és eredményesen ki tudják szűrni a legkockázatosabb projekteket, szerződéseket, vállalkozókat és kedvezményezetteket, ami a közös rendelkezésekről szóló 1303/2013/EU rendelet (a továbbiakban: a közös rendelkezésekről szóló rendelet) 125. cikke (4) bekezdésének c) pontja szerint szükséges az irányító hatósági ellenőrzések elvégzéséhez.

Ennek a chartának az a célja, hogy közös elveket határozzon meg az irányító hatóság és a bizottsági szolgálatok számára annak érdekében, hogy az irányító hatóság – a bizottsági szolgálatok teljes körű támogatásával – a 2014–2020-as programozási időszakra bevezesse és integrálja az Arachne kockázatértékelési eszközt a program sajátosságai és a kockázatértékelések alapján kialakított és elfogadott irányító hatósági ellenőrzési folyamatokba, és alkalmazza az eszközt ezekben a folyamatokban.

Az Arachne használatával a programot irányító hatóság elfogadja az ezen chartában meghatározott elveket.

2. ÁLTALÁNOS ELVEK

Az irányító hatóság vállalja, hogy alkalmazza az Arachne kockázatértékelési eszközt mint olyan, a közös rendelkezésekről szóló rendelet 125. cikke (4) bekezdésének c) pontja szerinti csalásellenes eszközt, amely fokozza a hatékonyságot és az eredményességet, és elősegíti a szabálytalanságok megelőzését, valamint hogy – az irányító hatóság által elfogadott eljárásokkal összhangban – beépíti az Arachne-t az irányító hatósági ellenőrzési folyamataiba. Ennek érdekében a bizottsági szolgálatok technikai és igazgatási segítséget nyújtanak az irányító hatóságoknak ezen informatikai eszköz telepítéséhez, integrálásához és használatához, valamint a kockázatszámítás elvégzéséhez.

3. AZ ARACHNE KOCKAZATÉRTÉKELÉSI ESZKÖZ ELŐNYEI ÉS AZ EREDMÉNYEK FELHASZNÁLÁSA

Az Arachne kockázatértékelési eszköz az adatbányászat és az adatgazdagítás terén a legmodernebb technológiát képviseli. Ennek a fejlett technológiának az alkalmazása:

- elősegíti az irányító hatósági ellenőrzések hatékonyabbá és eredményesebbé tételét, hozzájárulva ezzel a dokumentumalapú felülvizsgálatokhoz és a helyszíni ellenőrzésekhez szükséges humán kapacitás optimális felhasználásához;
- lehetővé teszi az irányító hatóság számára az irányító hatósági ellenőrzések hatékonyabbá és eredményesebbé válásának a dokumentálását;

¹ Jelenleg a Regionális Fejlesztési Alap, az Európai Szociális Alap, a Kohéziós Alap és a leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alap számára érhető el.

- megakadályozza a potenciális szabálytalanságokat és ezzel csökkenti a hibaarányt, ami a Bizottságnak és az irányító hatóságoknak is célja;
- eredményes és arányos csalásellenes intézkedést vezet be, összhangban a közös rendelkezésekről szóló rendelet 125. cikke (4) bekezdésének c) pontjával.

Az irányító hatóság és az Arachne-hoz hozzáféréssel rendelkező szervek dolgozói a kockázatszámítás eredményeit kizárólag irányító hatósági ellenőrzések céljára használják fel, személyes érdekből vagy egyéb célokra nem lehet felhasználni azokat.

4. KÖLTSÉGEK ÉS LICENCDÍJAK

A bizottsági szolgálatok az Arachne kockázatértékelési eszközt díjmentesen bocsátják az irányító hatóságok rendelkezésére. Amennyiben nem lép fel előre nem látható körülmény, a bizottsági szolgálatok a jelenlegi, 2014–2020-as programozási időszak teljes időtartamára (az időszak lezárásáig) hozzáférést biztosítanak az Arachne eszközhöz és annak adatbázisaihoz, valamint karbantartást, képzést és támogatást is biztosítanak az eszközhöz kapcsolódóan.

5. AZ OLAF ÉS AZ EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK HOZZÁFÉRÉSÉNEK BIZTOSÍTÁSA KÉRELEM ALAPJÁN

A bizottsági szolgálatok nem adnak automatikusan hozzáférést az Európai Számvevőszéknek (a továbbiakban: Számvevőszék) és az Európai Csalás Elleni Hivatalnak (a továbbiakban: OLAF) az Arachne kockázatszámítási eredményeihez. Kellően indokolt esetben azonban az OLAF és a Számvevőszék eseti alapon tájékoztatást kérhet a bizottsági szolgálatoktól a kockázatszámítás eredményéről.

Általános szabály, hogy az OLAF és a Számvevőszék valamennyi kérelmének olyan esetekre kell vonatkoznia, amikor csalás vagy az európai finanszírozással való visszaélés gyanúja áll fenn. Az adattovábbítás szükségességének jogszerűségét és a kiváltó okokat a bizottsági szolgálatok eseti alapon értékelik.

6. ADATVÉDELEM

Az Európai Bizottság 2013. május 17-én benyújtotta az európai adatvédelmi biztosnak (a továbbiakban: adatvédelmi biztos) a személyes adatok feldolgozásával kapcsolatban előírt értesítést. Az adatvédelmi biztos 2014. február 17-én kedvező véleményt (hivatkozási szám: 2013-0340) adott az Arachne-nak a 45/2001/EK rendelet rendelkezéseinek való megfeleléséről, majd 2016. június 30-án és július 1-jén vizsgálatot tartott a bizottsági szolgálatok irodáiban arra vonatkozóan, hogy az adatvédelmi biztos ajánlásai nyomán a bizottsági szolgálatok milyen intézkedéseket tettek, és teljesítették-e az ajánlásokban foglaltakat. A 45/2001/EK rendeletnek való megfelelés érdekében a bizottsági szolgálatok teljesítették a 2016. november 24-én kiadott jelentésben (hivatkozási szám: 2016-0441) foglalt ajánlásokat, beleértve az alábbiakat:

- a 45/2001/EK rendelet 10. cikke értelmében vett különleges adatkategóriák feldolgozása, és e tekintetben a szükségességet, az arányosságot és az adatminőséget garantáló biztosítékok megteremtése;

- a visszacsatolási mechanizmus azon funkciói, amelyek lehetővé teszik az Arachne felhasználói számára a hibák vagy a következetlenségek jelzését;
- a külső médiaforrásból származó információk tekintetében a jó adatminőség biztosítása céljából tett intézkedések;
- az adatmegőrzési időszakok gyakorlati megvalósítása;
- az érintettek jogainak gyakorlása;
- a személyes adatokra vonatkozó információbiztonsági irányítás általános kérdései (a 45/2001/EK rendelet 22. cikke).

Az Arachne kockázatértékelési eszköz belső és külső adatokon alapul. A belső adatokat (projektek, kedvezményezettek, szerződések, vállalkozók és kiadások) az irányító hatóság a helyi számítógépes rendszereiből szerzi, és a bizottsági szolgálatok erre a célra kijelölt szerverére tölti fel.

A külső adatokat a bizottsági szolgálatok által szerződötett két külső szolgáltató biztosítja. Az első adatbázis több mint 200 millió társaság pénzügyi adatait, valamint e társaságok tulajdonosainak, leányvállalatainak és hivatalos képviselőinek adatait tartalmazza. A második adatbázis a politikai közszereplők listáját, szankciós listákat, végrehajtási listákat és nemkívánatos médiával kapcsolatos listákat tartalmaz. Mindezen adatok hivatalosan közzétett és nyilvánosan elérhető adatok. Az utóbbi, külső adatok feldolgozása a 45/2001/EK rendelet 10. cikke (5) pontjának hatálya alá tartozik. Ezen adatok feldolgozása mind a projektek jóváhagyásának, mind a projektek végrehajtásának szakaszában kizárólag a kedvezményezettek, a vállalkozók, a szerződések és a projektek szintjén felmerülő csalási és szabálytalansági kockázatok beazonosítása céljából történik.

Az Arachne kockázatértékelési eszköz felhasználóinak a belső és a külső adatok közötti téves egyezés helyesbítését a visszacsatolási mechanizmuson keresztül kell kérniük.

A belső adatok és a kockázatszámítási eredmények tárolása az esb-alapok működtetésére vonatkozó rendeletek szabályozási rendelkezéseivel összhangban történik, azaz a 2007–2013-as programozási időszakban a végső kifizetést követő három éven, a 2014–2020-as programozási időszakban pedig az operatív program éves számlái Bizottság általi jóváhagyásának évét követő három éven keresztül tárolják őket.

Az irányító hatóságnak az Arachne szoftver használata során meg kell felelnie a tagállami és az európai adatvédelmi szabályozásnak. E célból az irányító hatóságoknak tájékoztatniuk kell a kedvezményezetteket arról, hogy a külső adatbázisokban elérhető adataik a kockázati mutatók meghatározása érdekében feldolgozásra kerülnek. A kedvezményezettek ezen tájékoztatását lehetőség szerint a támogatási/szerződési pályázatba foglalt adatvédelmi rendelkezések révén kell megvalósítani. A bizottsági szolgálatok külön weboldalt² hoztak létre az adatelemzés folyamatának és céljának ismertetésére. Az irányító hatóság saját weboldalán elhelyez egy linket, amely a fentebb említett weboldalra mutat. A kockázatszámítási eredmények belső adatok, amelyeket irányító hatósági ellenőrzések céljára használnak fel, ezért adatvédelmi feltételek hatálya alá tartoznak, és nem tehetik őket közzé **(sem a bizottsági szolgálatok, sem az irányító hatóságok).**

² <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=325&intPageId=3587&langId=en>

7. A BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATOK ÁLTAL AZ ARACHNE-T HASZNÁLÓ IRÁNYÍTÓ HATÓSÁGNAK NYÚJTOTT TÁMOGATÁS

A bizottsági szolgálatok biztosítják az irányító hatóság számára az Arachne kockázatértékelési eszköz hatékony és eredményes használatához szükséges támogatást.

Ez a támogatás az alábbiakat foglalja magában:

- technikai támogatás az Arachne kockázatértékelési eszköz kezdeti telepítéséhez;
- technikai támogatás ahhoz, hogy az irányító hatóság képes legyen adatokat küldeni az Arachne-val való adatcseréhez szükséges XML-formátumban;
- az Arachne hatékony és eredményes használata érdekében az elsődleges felhasználók kezdeti kiképzése a „képezd ki az oktatót” (Train the trainer) elv alapján;
- képzés biztosítása az Arachne kockázatértékelési eszköz fontosabb frissítéseit követően;
- tanácsadás az Arachne kockázatértékelési eszköznek a napi szintű irányító hatósági ellenőrzési folyamatokba való beépítésére vonatkozóan;
- folyamatos támogatás a hatékony használat elősegítése érdekében, lehetőség szerint a rendelkezésre álló erőforrások felhasználásával;
- a tapasztalatok és a bevált gyakorlatok cseréjének elősegítése az Arachne-t használó irányító hatóságok között.

8. AZ ARACHNE-BA VALÓ BETEKINTÉS A BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATOK ÉS A TAGÁLLAMI HATÓSÁGOK ÁLTAL

A bizottsági szolgálatok ellenőrei hozzáférhetnek az Arachne-ban végzett kockázatszámítások eredményeihez és a társaságokra vonatkozó adatbázishoz. A bizottsági ellenőrök a projektek ellenőrzésre történő kiválasztását követően, az ellenőrzés előkészítése során betekinhetnek az adott projektekhez kapcsolódó kockázatokba. Nem lehet azonban az Arachne-t a bizottsági szolgálatok által a projektekből összeállítandó minta kiválasztására használni, mert az eredmény nem tekinthető reprezentatívnak egy olyan program esetében, amelynél potenciálisan ugyanazok a kockázatok állnak fenn.

A bizottsági szolgálatok végezhetnek rendszerauditokat a 7. kulcsfontosságú követelményre (megfelelő csalásellenes eljárások) vonatkozóan, valamint horizontális elemzést is.³ Ennek kapcsán a bizottsági szolgálatok megtekintik az Arachne által adott eredményeket és ellenőrzik, hogy az irányító hatóság, illetve közreműködő szervezeteik eredményesen használják-e az Arachne-t.

A bizottsági szolgálatok elismerik, hogy a tagállami hatóságok választják ki az Arachne szerinti kockázati mutatók és kockázati eredmények alapján azt a projektmintát vagy projektcsoportot, amelyet további vizsgálatnak kell alávetni. A tagállamoknak azonban erősen javasolt előre meghatározniuk a kockázati pontszámok elemzésére szolgáló stratégiájukat, amely alapján kiválasztják a további vizsgálatra szánt projekteket. A Bizottság elismeri továbbá, hogy az ellenőrizendő projektminta kiválasztásakor figyelembe kell venni a szakmai véleményt és az erőforrások korlátait is. Annak érdekében, hogy ismertetni tudják a kivizsgált ügyekben tett intézkedéseket, a tagállami hatóságoknak nyomon kell követniük az ezen ügyekkel kapcsolatos tevékenységeket, korrekciókat, illetve az ügyek ejtését. Ez utóbbi kategória tekintetében a tagállami hatóságoknak az Arachne ügyviteli rendszerének használatával

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_common_mcs_assessment_en.pdf

nyilvántartást kell vezetniük az arra vonatkozó döntéseikről, hogy egyes magas kockázati pontszámú projektek ellenőrzésétől eltekintenek.

9. AZ ARACHNE ÁLTAL JELZETT MAGAS KOCKÁZATI MUTATÓ ELŐNYEI ÉS KÖVETKEZMÉNYEI AZ IRÁNYÍTÓ HATÓSÁG SZÁMÁRA

Az Arachne kockázatértékelési eszköz jelzi az irányító hatóság számára a legkockázatosabb projektet, szerződéseket, vállalkozókat és kedvezményezetteket, és ezzel elősegíti, hogy a hatóság az igazgatási kapacitását az ellenőrzésekre tudja fordítani.

Amennyiben az irányító hatóság a kockázatértékelés és a kockázatok ezt követő ellenőrzése alapján azt állapítja meg, hogy a kiadásokban szabálytalanságok lehetnek, lefolytatja az összes általa szükségesnek és megfelelőnek tartott eljárást, mielőtt az igazoló hatóság a kiadásokat bejelentené a Bizottságnak. Az irányító hatóság mindezt annak érdekében teszi, hogy megelőzze, felderítse és korrigálja a szabálytalanságokat vagy a csalásokat, és az IMS adatbázison keresztül megtegye a szükséges bejelentéseket az OLAF felé, összhangban az irányítási és ellenőrzési rendszerekben foglaltakkal és a hatályos szabályozással.

Amennyiben az irányító hatóság elemzése visszatérő kockázatokot tár fel, az irányítási és ellenőrzési rendszereket meg kell erősíteni a kockázat újbóli előfordulásának megakadályozása érdekében. Az irányító hatóságnak ezt követően be kell azonosítania az ezen visszatérő kockázatok által érintett projekteket vagy műveleteket, és meg kell tennie az alapul szolgáló tranzakciók jogszerűségének, szabályszerűségének és -támogathatóságának biztosításához szükséges intézkedéseket.

10. ENGEDÉLYEZÉSI ELJÁRÁS ÉS HOZZÁFÉRÉSI JOGOK

A közös rendelkezésekről szóló rendelet 125. cikke (4) bekezdésének c) pontja alapján az irányító hatóságnak feladata, hogy eredményes és arányos csalásellenes intézkedéseket alkalmazzon. Az irányító hatóságtól kapott hivatalos utasítások alapján a bizottsági szolgálatok a kiemelt felhasználók számára helyi adminisztrátori jogosultságokat adnak az Arachne-ban. Ezek a helyi adminisztrátorok jogosultak hozzáférést adni az irányító hatóságok, igazoló hatóságok, ellenőrző hatóságok és közreműködő szervezetek helyi felhasználói számára azon operatív programok tekintetében, amelyeknek ők az adminisztrátorai.

A helyi Arachne-adminisztrátor(ok) az alábbi feladatokat látja (látják) el:

- beazonosítják a hozzáférést kérő felhasználókat; meggyőződnek arról, hogy ezen felhasználók részei az irányítási és ellenőrzési rendszernek a meghatározott operatív program(ok) tekintetében.
- felhasználói fiókokat hoznak létre az Arachne felhasználókezelő adatbázisban, és a felhasználói szerepek megfelelő hozzáférést adnak azon operatív programokhoz, amelyek tekintetében a hozzáférést kérték;
- tájékoztatják a felhasználókat a rendszer biztonságának megőrzésére vonatkozó kötelezettségeikről;
- biztosítják a felhasználói azonosító adatok mindenkori pontosságát az alábbiak révén: kérelmezik a hozzáférési jogok megszüntetését abban az esetben, ha azok már nem szükségesek vagy nem indokoltak (időről időre áttekintik a felhasználói fiókokat, megszüntetik azoknak a

hozzáférést, akik már nem dolgoznak az adott intézménynél vagy a feladatkörük már nem indokolja a hozzáférést stb.);

- haladéktalanul intézkednek, ha gyanús esetek veszélyeztethetik a rendszer biztonságát. Valamely tevékenység az alábbi esetekben tekinthető gyanúsnak (a lista nem teljes körű):
 - ismeretlen személy vagy szervezet kér hozzáférést,
 - a rendszer használatára már nem jogosult személynek továbbra is hozzáférése van,
 - valaki egy másik személy hozzáférési jogával él.

A bizottsági szolgálatok áttekintik az Arachne-ban felhasználói fiókkal rendelkező összes felhasználót, és az irányító hatóságtól évente egyszer kikérik mindazon felhasználóknak a listáját, akiknek az Arachne-ban hozzáférésük van az esb-alapok operatív programjaihoz. A lista jóváhagyása vagy a hozzáférési jogok megváltoztatása az irányító hatóság és/vagy a helyi adminisztrátor(ok) feladata, a meghatározott eljárásokkal összhangban.

A bizottsági szolgálatok kérésére az irányító hatóság vállalja, hogy tájékoztatja a Bizottságot arról, hogy mely felhasználóknak adott hozzáférést (az érintett személy teljes nevének és azon szerv/intézmény nevének megadásával, ahol dolgozik).

11. ADATTOVÁBBÍTÁS

Az irányító hatóság rendszeresen (legalább 3 havonta), XML formátumban továbbítja az Arachne előírt hatókörébe tartozó, a 480/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet III. mellékletében meghatározott adatmezőket az operatív programokra vonatkozóan.

A 480/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet III. mellékletében foglalt adatmezőkön kívül az irányító hatóság önkéntes alapon bővítheti azon adatmezők körét, amelyekre vonatkozóan adatokat nyújt be az Arachne-ba való feltöltésre.

Ha az irányító hatóság nem frissíti rendszeresen az adatokat, a bizottsági szolgálatok úgy dönhetnek, hogy visszavonják az Arachne-hozzáférést.

12. AZ ADATMINŐSÉG BIZTOSÍTÁSA

A kockázatszámítás céljából feldolgozott külső adatok minőségéről és megbízhatóságáról a szolgáltató gondoskodik, és ő felel azokért. A belső adatok minőségét és mennyiségét az irányító hatóság garantálja. Minél több belső adatot ad meg az irányító hatóság, annál pontosabb lesz az Arachne kockázatértékelési eszközzel végzett kockázatszámítás.

13. A CHARTA FELMONDÁSA, A HOZZÁFÉRÉS VISSZAVONÁSA

Bármelyik fél dönthet úgy, hogy egyoldalúan felmondja ezt a chartát. Amennyiben az irányító hatóság nem követi az e dokumentumban foglalt iránymutatást, a bizottsági szolgálatok megkeresik az irányító hatóságot az eszköz további használatának megvitatása és értékelése céljából. Szélsőséges esetekben a bizottsági szolgálatok fenntartják a jogot arra, hogy az Arachne-hoz való hozzáférést visszavonják az érintett irányító hatóságtól. Ha az irányító hatóság úgy dönt, hogy nem használja tovább az Arachne-t, a bizottsági szolgálatok az irányító hatóság kérésére törlik az Arachne adatbázisból az összes olyan,

projektekhez és szerződésekhez kapcsolódó adatot, amelyet az irányító hatóság az érintett operatív program tekintetében beküldött.

Michel Servoz
főigazgató, DG EMPL

Marc Lemaitre
főigazgató, DG REGIO